

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับคุณภาพชีวิต

ในเขตกรุงเทพมหานคร

A Study of the Relationship Between Debt and Quality of Life in

Bangkok Metropolitan Area

กมลวรรณ โยธินอุปไมย^{1*}

Kamonwan Yotinuppamai^{1*}

Received: May 17, 2026

Revised: June 16, 2026

Accepted: June 22, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจลักษณะและระดับภาวะหนี้สินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ผลกระทบของหนี้สินต่อคุณภาพชีวิต และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับหนี้สิน ความสุข โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผ่านแบบสอบถามออนไลน์ โดยในจำนวนดังกล่าวมีผู้ที่มีภาระหนี้สินจำนวน 279 คน ซึ่งถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวกับภาระหนี้สิน และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21-30 ปี รายได้ 15,001-30,000 บาท และร้อยละ 69.75 มีหนี้สิน ส่วนใหญ่เป็นหนี้จากธนาคารวงเงินไม่เกิน 50,000 บาทและชำระตรงเวลา แม้ว่าหนี้จะช่วยให้ความคล่องตัวทางการเงินดีขึ้น แต่ร้อยละ 39.43 มีความเครียดจากภาระหนี้ และต้องการให้รัฐมีมาตรการช่วยเหลือ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าสัดส่วนหนี้ต่อรายได้ และความสามารถในการชำระหนี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสุข สะท้อนว่าภาระการเงินส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งด้านบวกและลบ งานวิจัยชี้ถึงความจำเป็นของการบริหารจัดการหนี้อย่างเป็นระบบและบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนนโยบายลดภาระหนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและลดความเสี่ยงด้านสุขภาพจิตของประชาชนในเขตเมือง โดยเฉพาะในบริบทค่าครองชีพสูงของกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: ประชาชนในกรุงเทพมหานคร หนี้สิน และคุณภาพชีวิต

Abstract

This study aimed to examine the characteristics and levels of indebtedness among residents of Bangkok, analyze the impact of debt on quality of life, and investigate the relationship between debt levels and happiness. Quantitative data were collected through online questionnaires from 400 residents of Bangkok. Among these respondents, 279 individuals reported having debt obligations and were included in the analysis of debt-related variables. The data were analyzed using descriptive statistics and one-way analysis of variance (One-way ANOVA). The findings revealed that the majority of respondents were female, aged between 21 and 30 years, and had a monthly income ranging from 15,001 to 30,000 Thai Baht. Approximately 69.75% of the respondents were indebted, with most debts being bank loans of no more than 50,000 Baht. Most respondents were able to repay their debts on time. Although debt contributed to improved financial liquidity, 39.43% of respondents reported experiencing stress related to their debt burden and expressed a need for government assistance measures. The hypothesis testing results indicated that the debt-to-income ratio and debt repayment capacity were significantly associated with happiness. These findings suggest that financial burdens directly affect the quality of life of individuals in both positive and negative ways. The study highlights the importance of systematic debt management and

¹ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชี บริษัท เอ็มเอ ออดิท จำกัด

¹Audit Assistant, MA Audit Co., Ltd.

*Corresponding author: E-mail address: par180142@gmail.com

the role of government policies in reducing debt burdens to improve quality of life and mitigate mental health risks among urban residents, particularly in the context of Bangkok's high cost of living.

Keywords: Residents of Bangkok, Debt and Quality of Life

บทนำ (Introduction)

คุณภาพชีวิตเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมมิติทางกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ โดยองค์การอนามัยโลกให้ความหมายว่าเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อสถานะของตนเองภายใต้บริบททางวัฒนธรรม ระบบคุณค่า เป้าหมาย และความคาดหวังในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ คุณภาพชีวิตสามารถพิจารณาได้ทั้งในเชิงอัตวิสัย (Subjective Quality of Life) ซึ่งสะท้อนความสุข ความพึงพอใจ และการรับรู้ของบุคคลต่อชีวิตของตนเอง และในเชิงวัตถุวิสัย (Objective Quality of Life) ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายได้ สุขภาพ การศึกษา การจ้างงาน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในทางเศรษฐศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ มีแนวคิดที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางการเงินกับคุณภาพชีวิตหลายแนวคิด อาทิ ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utility Theory) ที่อธิบายว่ารายได้และทรัพยากรทางเศรษฐกิจสามารถสร้างความพึงพอใจแก่บุคคลได้ อย่างไรก็ตาม แนวคิด Easterlin Paradox ชี้ให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้หรือความมั่งคั่งมิได้ส่งผลให้ระดับความสุขเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเสมอไป เนื่องจากความคาดหวังของบุคคลมักปรับสูงขึ้นตามฐานะทางเศรษฐกิจในทำนองเดียวกัน ภาระหนี้สินอาจมิได้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตจากจำนวนหนี้เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับระดับความกังวล ความสามารถในการชำระหนี้ และการรับรู้ของบุคคลต่อภาระทางการเงินที่ตนเผชิญอยู่ด้วย ผลการศึกษาของมรกต วงศ์อรินทร์ (2563) สะท้อนให้เห็นว่า ภาระหนี้สินมีความสัมพันธ์กับความเครียด ความมั่นคงทางการเงิน และคุณภาพชีวิตของผู้มีหนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาหนี้สินสามารถส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในหลายมิติ ดังนั้น การศึกษาหนี้สินควบคู่กับตัวแปรด้านความสุขและความพึงพอใจในชีวิตจึงช่วยสะท้อนคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ครอบคลุมทั้งมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางจิตวิทยา

ภาระหนี้สินถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลายมิติ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบของหนี้สินอาจแตกต่างกันตามประเภทของหนี้ โดยหนี้ที่อยู่ในสถานะค้างชำระ (Arrears) มักส่งผลกระทบต่อความสุขและความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าหนี้ที่อยู่ในสถานะปกติ ขณะที่หนี้ที่ไม่มีหลักประกัน (Unsecured Debt) เช่น หนี้บัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคล มักก่อให้เกิดความเครียดและแรงกดดันทางการเงินสูงกว่าหนี้ที่มีหลักประกัน เนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยสูงและภาระการชำระหนี้ที่เข้มงวดกว่า นอกจากนี้ ภาระหนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ความสามารถในการหารายได้ ความมั่นคงในการจ้างงาน ตลอดจนความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและสังคม ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิตในสังคมเมือง แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากศึกษาปัญหาหนี้ครัวเรือนในประเทศไทย แต่ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการวิเคราะห์ระดับหนี้ ภาระหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้ หรือผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวม ขณะที่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับคุณภาพชีวิตในมิติด้านความสุขและความพึงพอใจในชีวิตยังมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของกรุงเทพมหานครซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ ทั้งในด้านค่าครองชีพที่สูง ความหนาแน่นของประชากร รูปแบบการจ้างงาน และการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อที่หลากหลาย ปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีรูปแบบการก่อหนี้ การรับรู้ภาระหนี้ และผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตแตกต่างจากประชากรในพื้นที่อื่น ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครจึงไม่เพียงช่วยอธิบายผลกระทบของภาระหนี้ในระดับบุคคลเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย

สถานการณ์ด้านการบริหารจัดการหนี้ การส่งเสริมสุขภาพทางการเงิน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยในระดับสากลจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบของหนี้สินต่อคุณภาพชีวิตมิได้ขึ้นอยู่กับมูลค่าหนี้เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความรู้และความกังวลของบุคคลต่อภาระหนี้ที่ตนเองเผชิญอยู่ด้วย โดยความรู้สึกกดดัน ความวิตกกังวล และความไม่มั่นคงทางการเงินสามารถส่งผลต่อสุขภาพจิต สุขภาพ และความพึงพอใจในชีวิตได้มากกว่าระดับหนี้ที่แท้จริงในบางกรณี นอกจากนี้ การวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมยังมีส่วนช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดภาระหนี้สิน และเพิ่มความมั่นคงทางการเงินของประชาชน (กฤตยา ตระการจันทร์, 2564) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดโอกาสการเกิดปัญหาหนี้สินในระยะยาว ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับคุณภาพชีวิตจึงควรพิจารณาทั้งมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางจิตวิทยาที่สะท้อนการรับรู้ของประชาชนควบคู่กันไป

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีค่าครองชีพและภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับสูง ประชาชนจำนวนมากจึงต้องพึ่งพาการก่อหนี้เพื่อรักษาระดับการดำรงชีวิตหรือรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเงิน ภายใต้บริบทดังกล่าว ภาระหนี้สินอาจส่งผลกระทบต่อทั้งความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ สุขภาพจิต สุขภาพ และความพึงพอใจในชีวิตของประชาชน ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครจึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจผลกระทบของภาระหนี้ในมิติต่าง ๆ และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายหรือมาตรการบริหารจัดการหนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะและระดับของภาระหนี้สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของภาระหนี้สินต่อด้านต่าง ๆ ของคุณภาพชีวิต เช่น ด้านร่างกาย จิตใจ
3. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของภาระหนี้สินต่อระดับความสุขในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการศึกษา (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กันยายน - 15 ตุลาคม พ.ศ. 2568 ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยและทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร อายุ 21-60 ปี และมีรายได้จากการทำงาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างหลักตามสูตรของ Yamane (1973) ได้จำนวน 400 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกแบบสะดวก (Convenience Sampling) ผ่านแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างอาจไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในกรุงเทพมหานครได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะประชาชนที่ไม่สามารถเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือไม่สะดวกตอบ

แบบสอบถามออนไลน์ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงควรตีความในลักษณะสะท้อนแนวโน้มของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และควรใช้ความระมัดระวังในการอ้างอิงผลไปยังประชากรทั้งหมด ผลการเก็บข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน (ร้อยละ 69.75) มีภาระหนี้สิน และ 121 คน (ร้อยละ 30.25) ไม่มีภาระหนี้สิน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาระหนี้สินใช้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินจำนวน 279 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 400 คน โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727 – 728) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

กำหนดให้ ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% (ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 95%) โดยประชากรในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 21 – 60 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 3,080,441 คน (สำนักงานบริหารการทะเบียน, 2568) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ เท่ากับ

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ n &= \frac{3,080,441}{1 + 3,080,441(0.05)^2} \\ n &= \frac{3,080,441}{1 + 7,701.1025} \\ n &= \frac{3,080,441}{7,702.1025} \\ n &= 399.95 \\ n &= 400 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

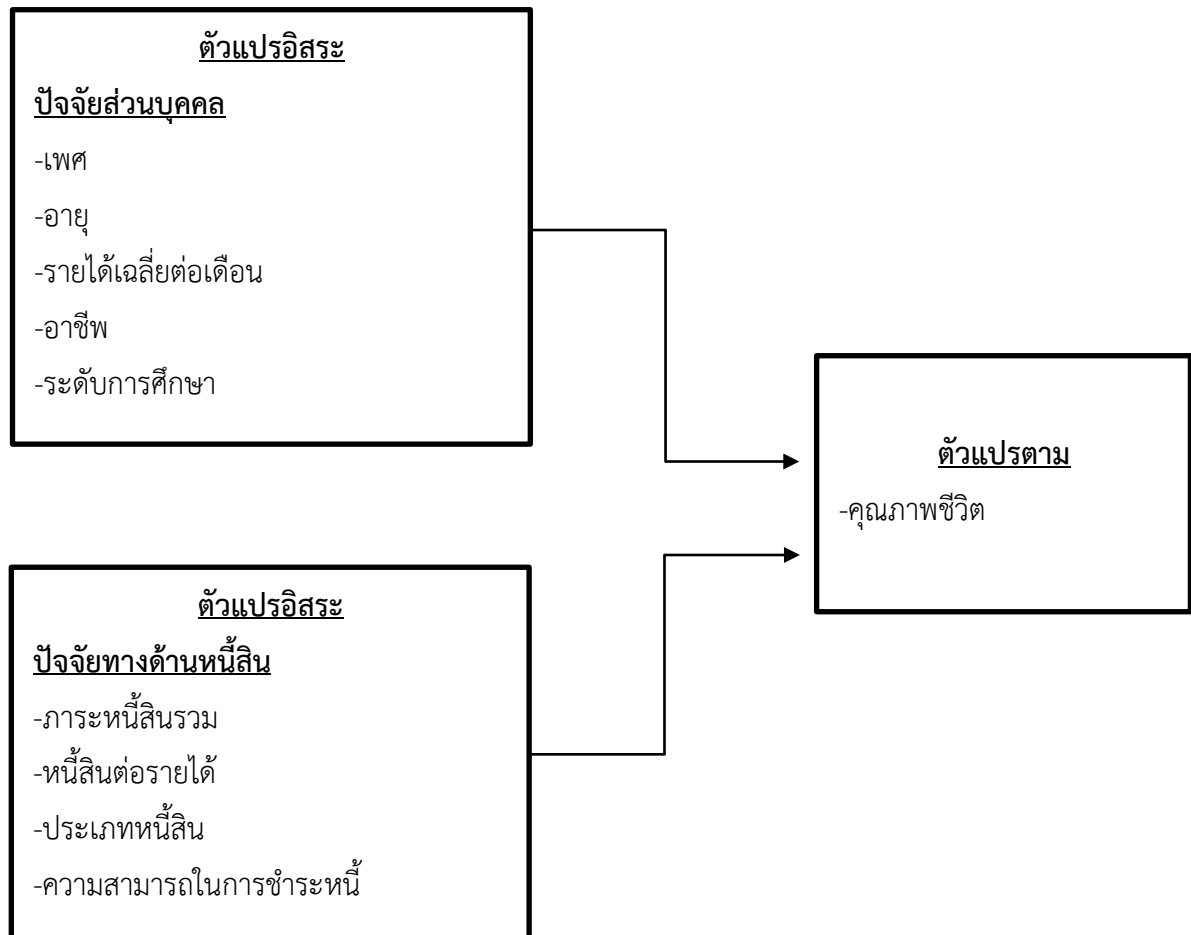
แม้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คนจะเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับประชากรในกรุงเทพมหานครทั้งหมด แต่เป็นขนาดตัวอย่างที่คำนวณตามหลักสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ซึ่งเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยควรนำไปใช้เพื่อสะท้อนแนวโน้มและเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายในเบื้องต้น มากกว่าการสรุปอ้างอิงแทนประชากรทั้งหมดโดยตรง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) จากข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้ ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิต จำนวน 6 ข้อ มีค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.587

กรอบแนวคิด

จากสถานการณ์หนี้ครัวเรือนของประเทศไทยที่ยังอยู่ในระดับสูง ประกอบกับรายงานของ SCB EIC ที่สะท้อนว่าภาระหนี้ส่งผลต่อความสามารถในการใช้จ่าย ความมั่นคงทางการเงิน และคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านหนี้สิน ได้แก่ ภาระหนี้สินรวม หนี้สินต่อรายได้ ประเภทหนี้สิน และความสามารถในการชำระหนี้ กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยและทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

รูปที่ 1 กรอบแนวคิด

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรมของผู้ศึกษา

นิยามตัวแปร

คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ของบุคคลต่อการดำเนินชีวิตของตนเองภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ระบบคุณค่า เป้าหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานในการดำรงชีวิต โดยครอบคลุมมิติด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL Group, 1995) นอกจากนี้ คุณภาพชีวิตยังสะท้อนความเป็นอยู่ของบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อความสุขและความเป็นอยู่โดยรวมของบุคคล (ณภัตสรณ์ เหมาะประสิทธิ์ และ ชนัดดา เยาวรัตน์, 2565)

ภาระหนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันทางการเงินที่บุคคลต้องชำระคืนแก่เจ้าหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ภายในระยะเวลาที่กำหนดความสามารถในการชำระหนี้ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนดเวลา โดยประเมินจากรายได้ ภาระหนี้ และความต่อเนื่องในการชำระหนี้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

ผลการศึกษา (Results)

ผลการทดสอบความเป็นปกติของข้อมูล (Normality Test)

ผลการทดสอบความเป็นปกติของข้อมูลด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov และ Shapiro-Wilk จะมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ทุกกรณี ซึ่งแสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงไม่เป็นปกติ (Non-normal distribution) อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ยังคงเลือกใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบสมมติฐานต่อไป เนื่องจากขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมของงานวิจัยนี้มีจำนวนรวม 400 คน และเมื่อจำแนกตามกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระส่วนใหญ่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเพียงพอ (มีค่า df ตั้งแต่ 36 ถึง 116 ราย) ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีขีดจำกัดส่วนกลาง (Central Limit Theorem) ที่ระบุว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่พอ การแจกแจงของค่าเฉลี่ยจะเข้าสู่การแจกแจงแบบปกติ นอกจากนี้ สถิติ One-Way ANOVA ยังมีคุณสมบัติความแกร่ง (Robustness of ANOVA) ต่อการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นด้านความเป็นปกติของข้อมูล โดยเฉพาะในกรณีที่ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ผลการวิเคราะห์และการทดสอบสมมติฐานที่ได้จึงยังคงมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และไม่ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type I Error) เกินกว่าระดับที่กำหนดไว้

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหนี้สินและคุณภาพชีวิต

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหนี้สินและคุณภาพชีวิต โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 1 หนี้สิน (0.024) ประเภทหนี้สิน (0.085) หนี้สินรวม (0.141) หนี้สินต่อรายได้ (0.006) ความสามารถในการชำระหนี้ (0.015) มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: หนี้สิน ประเภทหนี้สิน หนี้สินรวม หนี้สินต่อรายได้ ความสามารถในการชำระหนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

H1: หนี้สิน ประเภทหนี้สิน หนี้สินรวม หนี้สินต่อรายได้ ความสามารถในการชำระหนี้ มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินที่มีผลต่อความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความสุข					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
หนี้สิน	มีหนี้สิน	จำนวน	65	0	19	15	180	279	5.108	0.024
		ร้อยละ	23.30	0	6.81	5.38	64.51	100		
	ไม่มีหนี้สิน	จำนวน	13	0	11	15	82	121		
		ร้อยละ	10.74	0	9.09	12.40	67.77	100		

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีหนี้สินกับระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.024 จึงพิสูจน์ได้ว่าการมีหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับระดับความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธ H0 และยอมรับ H1 การมีหนี้สิน มีผลต่อระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทหนี้สินที่มีผลต่อความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความสุข					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
ประเภทหนี้	กู้ธนาคาร	จำนวน	33	0	8	5	70	116	2.062	0.085
		ร้อยละ	28.45	0	6.90	4.31	60.34	100		
	บัตรเครดิต	จำนวน	20	0	7	7	69	103		
		ร้อยละ	19.42	0	6.79	6.79	67.00	100		
	สินเชื่อส่วนบุคคล	จำนวน	7	0	3	2	24	36		
		ร้อยละ	19.44	0	8.33	5.56	66.67	100		
	ยืมญาติ	จำนวน	5	0	1	1	17	24		
		ร้อยละ	20.83	0	4.17	4.17	70.83	100		

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทหนี้สินกับระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.085 จึงพิสูจน์ได้ว่าประเภทหนี้สินไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสุข ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 ประเภทหนี้สินไม่ได้มีผลต่อระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินรวมที่มีผลต่อความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความสุข					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
หนี้สินรวม	ต่ำกว่า 50,000	จำนวน	26	0	7	6	65	104	1.739	0.141
		ร้อยละ	25	0	6.73	5.77	62.50	100		
	50,001 – 100,000	จำนวน	9	0	2	3	21	35		
		ร้อยละ	25.71	0	5.71	8.58	60	100		
	100,001- 150,000	จำนวน	13	0	1	0	29	43		
		ร้อยละ	30.23	0	2.33	0	67.44	100		
	มากกว่า 150,000	จำนวน	17	0	9	6	65	97		
		ร้อยละ	17.53	0	9.27	6.19	67.01	100		

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินรวมกับระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.141 จึงพิสูจน์ได้ว่าประเภทหนี้สินไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสุข ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 หนี้สินรวมไม่ได้มีผลต่อระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินต่อรายได้ที่มีผลต่อความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความสุข					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
หนี้สินต่อรายได้	ต่ำกว่า 10%	จำนวน	21	0	7	2	30	60	3.697	0.006
		ร้อยละ	35	0	11.67	3.33	50	100		
	10%-30%	จำนวน	22	0	5	7	79	113		
		ร้อยละ	19.47	0	4.43	6.19	69.91	100		
	31%-50%	จำนวน	13	0	2	3	38	56		
		ร้อยละ	23.21	0	3.57	5.36	67.86	100		
	มากกว่า 50%	จำนวน	9	0	5	3	33	50		
		ร้อยละ	18	0	10	6	66	100		

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินต่อรายได้กับระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.006 จึงพิสูจน์ได้ว่าหนี้สินต่อรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความสุข ดังนั้นจึงปฏิเสธ H0 และยอมรับ H1 หนี้สินต่อรายได้มีผลต่อระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการชำระหนี้ที่มีผลต่อความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความสุข					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
ความสามารถในการชำระหนี้	ชำระครบ	จำนวน	50	0	17	13	149	229	3.120	0.015
		ร้อยละ	21.83	0	7.42	5.68	65.07	100		
	ชำระขั้นต่ำ	จำนวน	6	0	2	1	13	22		
		ร้อยละ	27.27	0	9.09	4.55	59.09	100		
	บางครั้งชำระล่าช้า	จำนวน	7	0	0	1	18	26		
		ร้อยละ	26.92		0	3.85	69.23	100		
	ขาดส่งชำระมาหลายงวด	จำนวน	2	0	0	0	0	2		
		ร้อยละ	100	0	0	0	0	100		

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการชำระหนี้กับระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.015 จึงพิสูจน์ได้ว่าความสามารถในการชำระหนี้มีความสัมพันธ์กับระดับความสุข ดังนั้นจึงปฏิเสธ H0 และยอมรับ H1 ความสามารถในการชำระหนี้มีผลต่อระดับความสุขของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 รายได้มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร
สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: รายได้ต่อเดือน จำนวนบุคคลที่อยู่ในความดูแล ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

H1: รายได้ต่อเดือน จำนวนบุคคลที่อยู่ในความดูแล มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 6 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนที่มีผลต่อความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความพึงพอใจ					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
รายได้ต่อเดือน	น้อยกว่า 15,000	จำนวน	2	2	22	36	12	74	1.870	0.134
		ร้อยละ	2.70	2.70	29.73	48.65	16.22	100		
	15,001 - 30,000	จำนวน	4	3	45	93	40	185		
		ร้อยละ	2.16	1.62	24.32	50.27	21.63	100		
	30,001 - 50,000	จำนวน	4	2	33	48	21	108		
		ร้อยละ	3.70	1.85	30.56	44.45	19.44	100		
	มากกว่า 50,000	จำนวน	2	1	13	12	5	33		
		ร้อยละ	6.07	3.03	39.39	36.36	15.15	100		

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับระดับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.134 จึงพิสูจน์ได้ว่ารายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบัน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 รายได้ต่อเดือนไม่ได้มีผลต่อระดับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 7 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุคคลที่อยู่ในความดูแลที่มีผลต่อความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความพึงพอใจ					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
จำนวนบุคคลที่อยู่ในความดูแล	ไม่มี	จำนวน	4	6	38	78	24	150	0.839	0.473
		ร้อยละ	2.67	4	25.33	52	16	100		
	1 – 2 คน	จำนวน	4	0	43	67	35	149		
		ร้อยละ	2.68	0	28.86	44.97	23.49	100		
	3 – 4 คน	จำนวน	3	2	19	37	13	74		
		ร้อยละ	4.05	2.70	25.68	50	17.57	100		
	มากกว่า 4 คน	จำนวน	1	0	13	7	6	27		
		ร้อยละ	3.70	0	48.15	25.93	22.22	100		

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุคคลที่อยู่ในความดูแลกับระดับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.473 จึงพิสูจน์ได้ว่ารายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบัน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 จำนวนบุคคลที่อยู่ในความดูแลไม่ได้มีผลต่อระดับความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองในปัจจุบันของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครสามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับควมมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

H1: อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ มีความสัมพันธ์กับควมมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 8 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุที่มีผลต่อควมมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ควมมีอิสระภาพทางการเงิน					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
อายุ	21 – 30 ปี	จำนวน	3	10	79	24	23	139	2.075	0.103
		ร้อยละ	2.16	7.20	56.83	17.26	16.55	100		
	31 – 40 ปี	จำนวน	0	4	42	9	7	62		
		ร้อยละ	0	6.45	67.74	14.52	11.29	100		
	41 – 50 ปี	จำนวน	5	7	48	18	9	87		
		ร้อยละ	5.75	8.05	55.17	20.69	10.34	100		
	51 – 60 ปี	จำนวน	5	6	76	20	5	112		
		ร้อยละ	4.46	5.36	67.86	17.86	4.46	100		

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับควมมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.103 จึงพิสูจน์ได้ว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับควมมีอิสระภาพทางการเงิน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 อายุไม่ได้มีผลต่อระดับควมมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 9 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่มีผลต่อควมมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ควมมีอิสระภาพทางการเงิน					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
เพศ	ชาย	จำนวน	6	12	106	24	14	162	3.114	0.078
		ร้อยละ	3.70	7.41	65.43	14.81	8.65	100		
	หญิง	จำนวน	7	15	139	47	30	238		
		ร้อยละ	2.94	6.30	58.40	19.75	12.61	100		

จากตารางที่ 9 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.078 จึงพิสูจน์ได้ว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความมีอิสระภาพทางการเงิน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 เพศไม่ได้มีผลต่อระดับความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 10 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาที่มีผลต่อความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความมีอิสระภาพทางการเงิน					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	จำนวน	5	8	64	16	6	99	2.542	0.080
		ร้อยละ	5.05	8.08	64.65	16.16	6.06	100		
	ปริญญาตรี	จำนวน	7	17	153	45	32	254		
		ร้อยละ	2.76	6.69	60.24	17.72	12.59	100		
	สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน	1	2	28	10	6	47		
		ร้อยละ	2.13	4.26	59.57	21.28	12.76	100		

จากตารางที่ 10 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.080 จึงพิสูจน์ได้ว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความมีอิสระภาพทางการเงิน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 ระดับการศึกษาไม่ได้มีผลต่อระดับความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 11 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสที่มีผลต่อความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความมีอิสระภาพทางการเงิน					รวม	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
สถานภาพสมรส	โสด	จำนวน	7	14	158	38	33	250	0.761	0.468
		ร้อยละ	2.80	5.60	63.20	15.20	13.20	100		
	สมรส	จำนวน	5	13	76	28	10	132		
		ร้อยละ	3.79	9.84	57.58	21.21	7.58	100		
	หย่าร้าง/หม้าย	จำนวน	1	0	11	5	1	18		
		ร้อยละ	5.55	0.00	61.11	27.78	5.56	100		

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับระดับความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.468 จึงพิสูจน์ได้ว่าสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความมีอิสระภาพทางการเงิน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 สถานภาพสมรสไม่ได้มีผลต่อระดับความมีอิสระภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 12 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพที่มีผลต่อความมีอิสรภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คู่ความสัมพันธ์			ความมีอิสรภาพทางการเงิน					Total	F	p
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
อาชีพ	พนักงานเอกชน	จำนวน	2	9	84	23	14	132	2.036	0.089
		ร้อยละ	1.51	6.82	63.64	17.42	10.61	100		
	ข้าราชการ	จำนวน	4	7	65	21	17	114		
		ร้อยละ	3.51	6.14	57.02	18.42	14.91	100		
	เจ้าของธุรกิจ	จำนวน	2	3	27	8	5	45		
		ร้อยละ	4.44	6.67	60	17.78	11.11	100		
	ว่างงาน	จำนวน	0	0	4	3	2	9		
		ร้อยละ	0	0	44.45	33.33	22.22	100		
	นักเรียน	จำนวน	5	8	65	16	6	100		
		ร้อยละ	5	8	65	16	6	100		

จากตารางที่ 12 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความมีอิสรภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยสถิติ ANOVA พบว่ามีค่า Sig เท่ากับ 0.089 จึงพิสูจน์ได้ว่าอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความมีอิสรภาพทางการเงิน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H1 และยอมรับ H0 อาชีพไม่ได้มีผลต่อระดับความมีอิสรภาพทางการเงินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีหนี้และไม่มียหนี้

ตารางที่ 13 ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีหนี้สินหรือไม่หนี้สินและความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องหนี้สิน

ความแตกต่าง		ความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องหนี้สิน		
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
บุคคลมีหนี้สิน	จำนวน	258	21	279
	ร้อยละ	92.47	7.53	100
บุคคลไม่มีหนี้สิน	จำนวน	114	7	121
	ร้อยละ	94.21	5.79	100

จากตารางที่ 13 พบว่าบุคคลที่มีหนี้สินเห็นด้วยที่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องหนี้สิน จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 92.47 และบุคคลที่มีหนี้สินไม่เห็นด้วยไม่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องหนี้สิน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.53 ซึ่งบุคคลที่ไม่มีหนี้สินเห็นด้วยที่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องหนี้สิน จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 94.21 และบุคคลที่ไม่มีหนี้สินไม่เห็นด้วยไม่ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องหนี้สิน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.79

ตารางที่ 14 ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีหนี้สินหรือไม่มีหนี้สินและวิธีการจัดการหนี้สิน

ความแตกต่าง		วิธีการจัดการหนี้สิน					
		ทำบัญชี รายรับ รายจ่าย	ตั้งงบประมาณ ใช้จ่ายต่อเดือน	ปรึกษา สถาบัน การเงิน	กู้เพิ่มเพื่อ มาปิดหนี้ เดิม	ไม่ได้ วางแผน ใดๆ	รวม
บุคคลมีหนี้สิน	จำนวน	125	46	85	9	14	279
	ร้อยละ	44.80	16.48	30.47	3.23	5.02	100
บุคคลไม่มีหนี้สิน	จำนวน	51	26	39	1	4	121
	ร้อยละ	42.15	21.49	32.23	0.83	3.30	100

จากตารางที่ 14 พบว่าบุคคลที่มีหนี้สินทำบัญชีรายรับรายจ่าย จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 บุคคลที่มีหนี้สินตั้งงบประมาณใช้จ่ายต่อเดือน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16.48 บุคคลที่มีหนี้สินปรึกษาสถาบันการเงิน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 30.47 บุคคลที่มีหนี้สินกู้เพิ่มเพื่อมาปิดหนี้เดิม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.23 บุคคลที่มีหนี้สินไม่ได้วางแผนใดๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.02 ซึ่งบุคคลที่ไม่มีหนี้สินทำบัญชีรายรับรายจ่าย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 42.15 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินตั้งงบประมาณใช้จ่ายต่อเดือน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.49 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินปรึกษาสถาบันการเงิน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 32.23 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินกู้เพิ่มเพื่อมาปิดหนี้เดิม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินไม่ได้วางแผนใดๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30

ตารางที่ 15 ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีหนี้สินหรือไม่มีหนี้สินและภาระหนี้ต่อคุณภาพชีวิต

ความแตกต่าง		ภาระหนี้ต่อคุณภาพชีวิต							
		ทำบัญชีมี ความเครียด /ภาวะจิตใจ	มี ความ สุข	สุขภาพ ร่างกาย แข็งแรง	การใช้จ่าย ใน ชีวิตประจำ วันสะดวก ขึ้น	มี แรงจูงใจ ในการ ทำงาน	มีการ วางแผน เก็บออม	เพิ่มทรัพย์สิน จากการ ลงทุน	รวม
บุคคลมี หนี้สิน	จำนวน	22	32	32	114	30	25	24	279
	ร้อยละ	7.89	11.47	11.47	40.86	10.75	8.96	8.60	100
บุคคลไม่มี หนี้สิน	จำนวน	9	11	21	13	26	25	16	121
	ร้อยละ	7.44	9.09	17.36	10.74	21.49	20.66	13.22	100

จากตารางที่ 15 พบว่าบุคคลที่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีเครียด/ภาวะจิตใจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.89 บุคคลที่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีความสุข จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.47 บุคคลที่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.47 บุคคลที่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสะดวกขึ้น จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 40.86 บุคคลที่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีแรงจูงใจในการทำงาน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75 บุคคลที่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีการวางแผนเก็บออม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.96 บุคคลที่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้เพิ่มทรัพย์สินจากการลงทุน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60 ซึ่งบุคคลที่ไม่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีความเครียด/ภาวะจิตใจ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.44 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีความสุข จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.36 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสะดวกขึ้น จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.74 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินคิดว่า

ภาระหนี้สินทำให้มีแรงจูงใจในการทำงาน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.49 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้มีการวางแผนเก็บออม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.66 บุคคลที่ไม่มีหนี้สินคิดว่าภาระหนี้สินทำให้เพิ่มทรัพย์สินจากการลงทุน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.22

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิต

ตารางที่ 16 แสดงผลกระทบของหนี้สินที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่
1.ความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของคนเองในปัจจุบัน	3.78	0.88	2
2.ความพึงพอใจกับสุขภาพและจิตใจของตนเอง	3.78	0.90	3
3.ความสามารถในการจัดการความเครียด	3.71	0.92	4
4.หนี้สินมีผลต่อความสัมพันธ์กับครอบครัวหรือเพื่อน	3.08	1.29	6
5.ความมีอิสระภาพทางการเงิน	3.26	0.86	5
6.หนี้สินมีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม	4.00	1.58	1

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลกระทบของหนี้สินที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร คุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 21.61$, S.D. = 6.43) เมื่อคิดเป็นรายข้อ ลำดับที่ 1 หนี้สินมีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.58) รองลงมา ความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของคนเองในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.88) รองลงมา ความพึงพอใจกับสุขภาพและจิตใจของตนเอง ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.90) รองลงมา ความสามารถในการจัดการความเครียด ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.92) รองลงมา ความมีอิสระภาพทางการเงิน ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.86) และสุดท้าย หนี้สินมีผลต่อความสัมพันธ์กับครอบครัวหรือเพื่อน ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 1.29)

ตารางที่ 17 แสดงสัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความเครียดจากภาระหนี้สิน

ระดับความเครียดจากภาระหนี้สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เครียดเลย	60	21.51
เครียดเล็กน้อย	110	39.43
เครียดปานกลาง	84	30.10
เครียดมาก	16	5.73
เครียดมากที่สุด	9	3.23
รวม	279	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่าจำนวนข้อมูลที่รวบรวมแบบสอบถามจำแนกตามระดับความเครียดจากภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 279 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เครียดเลย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 21.51 มีผู้ตอบแบบสอบถามที่เครียดเล็กน้อย จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 39.43 มีผู้ตอบแบบสอบถามที่เครียดปานกลาง

จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 มีผู้ตอบแบบสอบถามที่เครียดมาก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.73 และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เครียดมากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.23

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์พบว่า (1) ลักษณะและระดับหนี้สินของประชาชนในกรุงเทพมหานครสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 21–30 ปี ทำงานในภาคเอกชน และมีรายได้เฉลี่ย 15,001–30,000 บาท โดยร้อยละ 69.75 มีหนี้สินและส่วนใหญ่เป็นหนี้จากสถาบันการเงินในระดับไม่เกิน 50,000 บาท รวมถึงมีความสามารถในการชำระหนี้อยู่ในระดับปานกลางถึงดี อย่างไรก็ตาม ประชาชนจำนวนหนึ่งรายงานว่ามีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และภาระรายจ่ายรายเดือนอย่างชัดเจน (2) ผลกระทบของหนี้สินต่อคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ พบว่าผู้มีหนี้จำนวนมากประสบความเครียด วิตกกังวล และมีความกดดันทางการเงินเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังส่งผลต่อมิติด้านสังคม เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และมีทัศนคติด้านสุขภาพจิต เช่น ความเหนื่อยล้า ความไม่มั่นคง และความรู้สึกไม่ปลอดภัยทางการเงิน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คาดหวังให้ภาครัฐมีมาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับการลดภาระหนี้และสนับสนุนการวางแผนทางการเงิน (3) ผลการทดสอบ ANOVA พบว่า ตัวแปรด้านหนี้ ได้แก่ จำนวนหนี้รวม สัดส่วนหนี้ต่อรายได้ และความสามารถในการชำระหนี้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับความสุขและความพึงพอใจในชีวิต ($Sig < 0.05$) แสดงว่าภาระหนี้ที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตที่ลดลง ทั้งในด้านความสุข การใช้ชีวิตประจำวัน และสภาวะทางจิตใจ ผลลัพธ์ยืนยันว่าภาระหนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครโดยตรง และควรได้รับการจัดการทั้งในระดับบุคคลและระดับนโยบายอย่างจริงจัง

ลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21–30 ปี ทำงานในภาคเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001–30,000 บาท เมื่อพิจารณาสถานะหนี้สิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน หรือร้อยละ 69.75 มีภาระหนี้สิน ขณะที่จำนวน 121 คน หรือร้อยละ 30.25 ไม่มีภาระหนี้สิน โดยในกลุ่มผู้มีหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้จากธนาคารพาณิชย์ มีวงเงินกู้ไม่เกิน 50,000 บาท และสามารถชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนด อย่างไรก็ตาม ผู้มีหนี้สินจำนวนหนึ่งรายงานว่ามีประสบการณ์ความเครียดจากภาระหนี้ในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ

ระดับตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับหนี้สิน ประเภทของหนี้ สัดส่วนหนี้ต่อรายได้ ความสามารถในการชำระหนี้ และข้อมูลประชากรศาสตร์ เช่น อายุ เพศ รายได้ และจำนวนผู้อยู่ในความดูแล พบว่าระดับหนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่น้อยกว่า 50,000 บาท และสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพชีวิต ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต และระดับความเครียด ผลการวิเคราะห์พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ที่ไม่มีหนี้มักมีคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำกว่าผู้ที่มีหนี้ โดยเฉพาะในด้านสุขภาพจิตและความมั่นคงทางการเงิน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ผลการทดสอบ ANOVA พบว่าตัวแปรด้านหนี้ ได้แก่ หนี้สินรวม สัดส่วนหนี้ต่อรายได้ และความสามารถในการชำระหนี้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรตาม ได้แก่ ความสุขและความพึงพอใจในชีวิต ($Sig < 0.05$) โดยภาระหนี้ที่สูงขึ้นสัมพันธ์กับความสุขที่ลดลงและระดับความเครียดที่เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันตัวแปรประชากรศาสตร์บางตัว เช่น รายได้และจำนวนผู้อยู่ในความดูแล ก็มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและความพึงพอใจต่อสภาพความเป็นอยู่ของตนเองอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล (Discussion)

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ ที่พบว่าภาระหนี้สัมพันธ์กับความเครียดทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญ การมีหนี้ทำให้ความสุขลดลง และมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่มีสัดส่วนหนี้ต่อรายได้สูง นอกจากนี้ การศึกษาแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการชำระหนี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพชีวิต ผู้ที่ชำระหนี้ตรงเวลาหรือควบคุมภาระหนี้ได้จะมีคุณภาพชีวิตและสภาวะอารมณ์ที่ดีกว่ากลุ่มอื่น การศึกษายังพบว่าทั้งผู้มีหนี้และไม่มีหนี้ต่างให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายและการตั้งงบประมาณ ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางการเงินที่ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาหนี้เรื้อรัง

สรุป (Conclusion)

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 279 คน พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีหนี้สิน และหนี้สินมีผลต่อคุณภาพชีวิตในหลายด้าน โดยเฉพาะความสุขและความพึงพอใจในชีวิต โดยผลการวิเคราะห์ ANOVA ชี้ว่าหนี้สินประเภทหนี้ หนี้รวม สัดส่วนหนี้ต่อรายได้ และความสามารถในการชำระหนี้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสุขและความพึงพอใจในชีวิต ($\text{Sig} < 0.05$) นอกจากนี้ ผู้มีหนี้ส่วนใหญ่ยังมีความเครียดเพิ่มขึ้น รายได้ไม่สมดุลกับค่าใช้จ่าย และมีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว รวมถึงความรู้สึกมั่นคงทางการเงิน ขณะเดียวกันผู้ที่ไม่มียังรายงานว่ามีความสุข ความพึงพอใจต่อสุขภาพ และความสะดวกในการวางแผนการเงินในระดับที่ดีกว่า

ผลการศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาระหนี้สินกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายของภาครัฐ การวางแผนมาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน การส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการหนี้ และการออกแบบโครงการส่งเสริมสุขภาพทางการเงินของประชาชน ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับนักวิจัยที่สนใจศึกษาประเด็นด้านหนี้สินและคุณภาพชีวิตในบริบทต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐและเอกชนควรให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน เพื่อช่วยประชาชนจัดการรายรับรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ลดโอกาสเกิดหนี้เรื้อรัง
2. ส่งเสริมให้เข้าถึงสินเชื่อในระบบ ลดการพึ่งพาระบบที่มีดอกเบี้ยสูงและมีความเสี่ยงต่อปัญหาทางการเงินระยะยาว
3. จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาด้านหนี้สินในชุมชน เพื่อให้ผู้มีภาระหนี้สูงเข้าถึงบริการช่วยเหลือได้ง่ายขึ้น
4. สถาบันการเงินควรจัดทำมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ สำหรับผู้มีรายได้ลดลง เพื่อลดการผิดนัดชำระหนี้และลดภาระทางจิตใจของลูกค้า
5. ภาครัฐควรดำเนินมาตรการส่งเสริมการสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผ่านการพัฒนาทักษะอาชีพ การส่งเสริมการจ้างงาน และการเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพียงพอต่อค่าครองชีพ ลดความเครียดและความวิตกกังวลจากภาระหนี้สิน รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่นอกกรุงเทพฯ เช่น ปริมณฑลหรือจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะหนี้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งในเขตเมืองและชนบท ซึ่งอาจมีปัจจัยเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้และการจัดการทางการเงินแตกต่างกัน นอกจากนี้ควรศึกษาตัว

แปรรูป เช่น พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน หรือแรงกดดันทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตอย่างรอบด้านและแม่นยำยิ่งขึ้น

คำขอบคุณ (Acknowledgement)

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.รินรดา แสงบัว อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขเนื้อหาตลอดจนให้กำลังใจในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามและขอบคุณมารดา ครอบครัว เพื่อนๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ และพี่ๆ เพื่อนนักศึกษาปริญญาทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระตลอดมา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤตยา ตระการจันทร์. (2564). การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ กลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 25-50 ปี ในพื้นที่อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ณภัสสรส์ เหมาะประสิทธิ์ และ ชนิดดา เยาว์ธานี. (2565). การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแห่งความสุขตามธรรม. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 601-613.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป). *อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้*.
<https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/glossary/affordability-ratio>
- มรกต วงศ์อรินทร์. (2563). ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา น้อมเกล้า สมุทรปราการ (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานบริหารการทะเบียน. (2568). *สถิติประชากรทางทะเบียน พ.ศ. 2568*. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- The WHOQOL Group. (1995). The World Health Organization Quality of Life assessment (WHOQOL): Position paper from the World Health Organization. *Social Science & Medicine*, 41(10), 1403-1409. [https://doi.org/10.1016/0277-9536\(95\)00112-K](https://doi.org/10.1016/0277-9536(95)00112-K)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.